

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора наук із соціальних комунікацій, професора

Шевченко Олени Василівни

на дисертацію Корнійчука Костянтина Сергійовича «Формування системи електронного документообігу в транспортному комплексі України», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.02 – документознавство, архівознавство (27 – соціальні комунікації)

Актуальність теми дослідження. Дисертаційне дослідження Корнійчука К.С. стосується актуальних питань формування систем електронного документообігу, що створюють умови зберігання та користування документами, забезпечуючи ефективний і оперативний процес прийняття управлінських рішень на виробництві, зокрема у транспортних галузях. Пріоритетного значення набуває розвиток комп'ютеризації документаційного забезпечення транспортної галузі, де електронний документообіг розглядається як комплекс багатогалузевих ресурсів та інформаційного сервісу, призначених для усіх учасників транспортної діяльності.

Однак практично відсутні дослідження, які б доводили ефективність та доцільність формування та розвитку систем електронного документообігу у транспортних галузях та на рівні транспортного комплексу України. Разом з тим високі інформаційні запити суспільства вимагають впровадження прогресивних підходів до організації обігу документів у галузі, оптимізації їх взаємодії, підвищення інформатизації транспортних послуг у внутрішніх та міжнародних перевезеннях, створення єдиного інформаційного середовища в межах усього транспортного комплексу.

Зважаючи на окреслене, дисертаційне дослідження Корнійчука К.С., в якому завдання формування системи електронного документообігу в інформаційно-комунікаційній інфраструктурі транспортної галузі України пропонується вирішити через створення та впровадження моделі інтегрованої системи електронного документообігу на кожному транспортному підприємстві та у всіх транспортних галузях, є актуальним та своєчасним.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Вагомість дослідження підтверджена і тим, що воно виконувалося в рамках науково-дослідної теми Харківської державної академії культури «Документально-

НБ У В	
Вх. №	846
№	13
Кіл. аркушів	72
	2019

комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (реєстраційний № 0109U000512) та наукової теми кафедри інформаційно-документних систем ХДАК «Теоретичні, методичні та технологічні проблеми інформатизації документних систем» (2014-2018 рр.).

Об'єктом дослідження є електронний документообіг в транспортній галузі України, предметом – теоретичні, організаційні та методичні аспекти формування системи електронного документообігу на транспортних підприємствах України. Їх формулювання не викликає заперечень.

Достовірність й обґрунтованість наукових положень, висновків і результатів дисертації Корнійчука К.С. забезпечується коректним застосуванням комплексу наукових підходів і методів, серед яких виділено наукові підходи: системний, функціональний, соціокомунікаційний, інформаційний. Їх застосування зумовлено специфікою дослідження.

Обґрунтованість зроблених в дисертації припущень, досягається співставленням запропонованих рішень з існуючими прототипами та аналогами, узгодженням отриманих результатів з результатами інших дослідників та їх апробацією на науково-практичних конференціях. Основні положення і висновки дисертаційного дослідження спираються на аналіз джерельної бази, яка включає наукові праці українських та зарубіжних дослідників з соціальних комунікацій, документознавства, менеджменту, інформаційних технологій, інформатизації транспортної галузі та інших. Загалом автором дисертації опрацьовано 221 інформаційне джерело, з яких присутні й англомовні.

Вірогідність одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях. У дисертації Корнійчука К.С. чітко окреслено об'єкт, предмет, мету та методи дослідження, визначено його завдання та представлено досягнуті результати. У логічній послідовності, відповідно до обраної структури дисертації, висвітлено зміст здійсненого дослідження, розкрито теоретичне підґрунтя та викладено практичні результати. Слід відмітити, що здобутки дослідження достатньо повно викладені у 14 наукових публікаціях, серед яких фахові вітчизняні та зарубіжні журнали, збірники наукових праць та тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в дисертації вперше розроблено концептуальні засади та методи формування системи електронного документообігу в межах транспортної галузі. Дисертантом удосконалено методичні підходи організації впровадження засобів автоматизації документообігу на

транспортних підприємствах; доповнено та розширено методику розрахунків комбінованих показників ефективності систем електронного документообігу, що впливають на впровадження системи на інформаційно-виробничу діяльність транспортного підприємства.

В дисертації досягнуто таких основних наукових результатів:

- на основі багатоаспектного аналізу галузевих документних потоків та електронного документообігу в межах транспортної галузі визначено їх структурно-функціональні характеристики та особливості функціонування;

- проаналізовано та виявлено специфіку нормативно-правової бази формування системи електронного документообігу в умовах інформаційно-комунікаційного середовища транспортних підприємств;

- проведено компаративний аналіз сучасного стану впровадження систем електронного документообігу в різних видах транспортній галузі: авіаційному, залізничному, морському транспорті, на основі чого узагальнено та виявлено пріоритетність розробки інтегрованої мультимодальної інформаційної системи;

- розроблено та запропоновано перспективну модель організації інтегрованої системи електронного документообігу для транспортного комплексу України, спрямованої на формування спільного інформаційного середовища на базі корпоративної інформаційної системи транспортних підприємств, на принципах мультимодальних інформаційно-документних комунікацій в межах транспортної діяльності;

- запропоновано та охарактеризовано структурні організаційні блоки для формування системи електронного документообігу в інформаційному середовищі транспортної галузі: організаційно-управлінський; документно-діловодний та інформаційно-технологічний блок.

Значущість висновків здобувача для науки і практики полягає в тому, що створено теоретичне підґрунтя для практичного об'єднання інформаційно-документних ресурсів та сервісів транспортних галузей та підприємств у комунікаційному просторі України. Як позитивний момент варто підкреслити досить високий рівень практичного впровадження результатів дослідження, зокрема основні положення та висновки дисертаційної роботи Корнійчука К.С. реалізовано у практичній діяльності автотранспортних підприємств, про що свідчать акти про впровадження.

Обсяг і структура дисертації. Дисертація має чітку логічно побудовану структуру, що складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу,

загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 211 сторінок, з яких основна частина складає 169 сторінок (7 авт. арк.), що відповідає вимогам до кандидатських дисертацій.

У **вступі** автор дисертаційного дослідження обґрунтував актуальність теми дисертації, окреслив мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, визначив наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, навів дані про зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; охарактеризував методи дослідження, навів відомості про апробацію результатів дисертації.

У **першому розділі** дисертації «Теоретико-методичні засади формування електронного документообігу у підприємствах транспортної галузі», проаналізовано розвиток проблем організації документообігу на транспортному підприємстві та подано детальну характеристику методології дослідження з обґрунтуванням доцільності використання дослідницьких методів та підходів.

Дисертантом проаналізовано наукові публікації, що стосуються стану документообігу та інформаційної інфраструктури у транспортних галузях; серед них виокремлено такі групи досліджень: з документообігу в бухгалтерському обліку; з документообігу як частини інформаційної системи управління підприємством; технологічні та документознавчі аспекти електронного документообігу у транспортній сфері. Представлено погляди ряду західних та вітчизняних науковців щодо спільних та відмінних рис в інформаційно-документній діяльності транспортних установ та можливостей, перспектив і доцільності удосконалювати інформаційні системи. На підставі здійсненого аналізу наукових джерел Корнійчук К.С. акцентує увагу на наявність наукової парадигми управління та передумов для оновлення документознавчого погляду на сутність та організацію електронного документообігу підприємства; для удосконалення технологій документування інформаційної діяльності в цілях підвищення ефективності управління підприємством.

У **другому підпункті** першого розділу дисертант детально представив методологію дослідження, цілком аргументовано довів доцільність застосування комплексу наукових методів для досягнення конкретних цілей та розв'язання дослідницьких завдань.

У **другому розділі** дисертації «Організаційні аспекти формування системи електронного документообігу у транспортних підприємствах» піддано аналізу специфічні характеристики та властивості сучасного розвитку системи документообігу на транспортних підприємствах.

Здобувач, спираючись на дослідження науковців та аналізуючи успішні вітчизняні та зарубіжні проекти, узагальнює вітчизняний досвід комп'ютеризації інформаційних процесів та документації у складі системи управління транспортного підприємства.

Слід також відзначити, що автором приділено значну увагу ролі нормативно-правової бази функціонування електронного документообігу для транспортної галузі як на загальнодержавному, так і на галузевому рівні

Більш детально дисертант зупинився на аналізі організаційно-управлінської структури шести успішних автотранспортних підприємств (ТОВ «Пан Логістик», ТОВ «Інтерфрахт Дніпро», ТОВ Inter Cars Ukraine (Вінницька філія), ТОВ «Корсель», ТОВ «ТК «Дав Транс», ТОВ «Липовець АТП»), де проаналізував діючі інформаційні системи та їх вплив на удосконалення документаційного забезпечення внутрішньо-організаційних та зовнішніх комунікацій з метою поліпшення координації операційної діяльності, взаємоузгодження та коригування управлінських рішень.

Заслуговує на увагу представлений Корнійчуком К.С. детальний аналіз галузевих особливостей документопотоків та систем документообігу в умовах транспортного підприємства, виділяючи головні групи галузевих документів, серед яких виокремлено підсистеми транспортно-логістичної документації (про підготовку товару до відвантаження; комерційну; платіжно-банківських операцій; страхову; транспортну; транспортно-експедиційну; митну тощо).

На його підставі автор виявляє проблеми та недоліки впровадження систем електронного документообігу у практиці підприємств транспортного комплексу, зокрема, автотранспортних підприємств. Доводить, що організація документообігу транспортних компаній характеризується високим рівнем адаптованості до умов організаційно-функціональної структури підприємства, практики менеджменту та вимог нормативно-правових актів; використання технологій автоматизованої обробки документів дозволяє забезпечити керованість системи документообігу та її інтеграцію з інформаційною системою підприємства, що дозволяє підвищити рівень ефективного виконання основних функціональних потреб транспортного підприємства.

У третьому розділі дисертації «Перспективи формування інтегрованої системи електронного документообігу у транспортній галузі» означено сучасні тенденції впровадження інформаційно-технологічних інноваційних рішень в

галузях транспортного комплексу. Розділ містить прикладні результати дослідження, що підкреслюють його новизну та практичне значення.

До наукових досягнень автора у цьому розділі слід віднести ретельний аналіз та узагальнені результати щодо впровадження систем електронного документообігу в різних галузях транспортного комплексу (в авіаційному, морському транспорті, на Укрзалізниці). Здобувачем підкреслено поширені сервіси та технологію електронного документообігу у секторі пасажирських перевезень, зокрема через електронний квиток, доступний через веб-сайти електронної комерції, які є у вільному доступі. Відзначено, що застосування систем електронного документообігу у діяльності транспортних галузей та підприємств дозволяє поширити їх функціональний зміст як інформаційного середовища управління та здійснення контролю, взаємодії з клієнтами, колективної взаємодії.

Також заслуговує уваги здійснення дисертантом вивчення основних переваг та вигод через впровадження досліджуваної системи для транспортної галузі у напрямі підвищення її виробничої ефективності. Автором запропоновано використання підходу комбінованих показників щодо оцінювання ефективності системи електронного документообігу з позиції документаційного забезпечення управління.

До важливих наукових результатів Корнійчука К.С. у цьому розділі слід віднести обґрунтування основних структурно-функціональних блоків для організації та впровадження перспективної системи електронного документообігу, що пропонується.

Вагомим науково-практичним здобутком дисертанта є перспективна модель організації інтегрованої системи електронного документообігу для транспортного комплексу України, у якій наголошено головна ідеологія системи – формування спільного робочого середовища на базі корпоративної системи електронного документообігу транспортних підприємств, відкритого для взаємодії усіх учасників транспортної діяльності (працівників та клієнтів). Запропонована модель розширена графічним представленням концептуальних особливостей побудови такої системи, зокрема схемами (рис. 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8) та таблицями (3.1, 3.2).

Безперечно, представлені дисертантом результати моделювання мають наукове та практичне значення і можуть бути втілені на місцевому або галузевому рівнях.

Висновки дисертації Корнійчука К.С. відповідають меті й завданням дослідження, надають узагальнення наукових та практичних результатів,

спрямованих на вирішення наукового завдання – розроблення теоретичних та організаційних засад формування системи електронного документообігу в інформаційно-комунікаційній інфраструктурі транспортної галузі України.

Відповідність автореферату дисертаційній роботі. Зміст автореферату дисертації розкриває основні положення і результати дисертаційної роботи, які достовірні, мають наукову новизну та відповідають вимогам до кандидатських дисертацій.

Разом з тим уважний аналіз наукового доробку Корнійчука К.С. дозволяє зробити певні зауваження та пропозиції:

1. У другому розділі дисертації (с.104) наголошено, що одним з факторів оновлення підходів до роботи з документами на підприємстві є сертифікація підприємств відповідно до міжнародного стандарту управління якістю ISO 9001, який висуває універсальні вимоги до організації роботи з документацією, засновані на узагальненні міжнародної практики. У той же час у тексті дисертації не розкрито, яким чином передбачається використання стандарту ISO 9001 у контексті формування організаційних складових запропонованої автором моделі системи електронного документообігу.

2. У другому розділі дисертації (с. 95-100) було б доцільно розкрити місце шести успішних автотранспортних підприємств у транспортній системі України серед транспорту загального і незагального користування за визначеними параметрами, що істотно впливає на функціонування системи електронного документообігу.

3. У дисертаційному дослідженні розглянуто та проаналізовано особливості впровадження систем електронного документообігу переважно на прикладі вітчизняних транспортних підприємств, хоча було б цікаво розглянути ці питання, залучаючи досвід й зарубіжних підприємств.

4. У дисертації можна було б розробити порівняльну таблицю щодо відзначення спільних та відмінних рис у системах електронного документообігу, що функціонують у різних галузях транспортного комплексу, наприклад, авіаційного, морського, залізничного та інших.

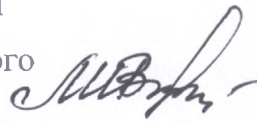
5. Текст дисертації дещо переобтяжений статистичними та фактичними даними. На нашу думку, можна було б обмежитися лише окремими прикладами, які є найхарактернішими для підтвердження сучасних тенденцій розвитку системи документаційного забезпечення транспортної галузі України.

Проте, зазначені зауваження та пропозиції мають рекомендаційний характер і

не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації. В цілому, робота є завершеним самостійним науковим дослідженням.

За актуальністю, науковою новизною, теоретичним рівнем і практичним значенням дисертаційне дослідження «Формування системи електронного документообігу в транспортному комплексі України» повністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів» (Постанова КМУ № 567 від 24 липня 2013 р.) зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ № 656 від 19 серпня 2015 р. та № 567 від 27 липня 2016 р.) стосовно кандидатських дисертацій, а його автор - Корнійчук Костянтин Сергійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.02 – документознавство, архівознавство.

Офіційний опонент,
доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри інформаційної діяльності
та медіа-комунікацій Одеського національного
політехнічного університету

О.В. Шевченко

Віце-секретар

В.І. Шевчук